

2005-12-01

Anteckningar förda vid ordinarie ägarforum i Västtrafik AB

Tid	Fredagen den 18 november 2005 kl. 09.30 – 13.00
Plats	Mössebergsgården, Falköping
Närvarande	enligt deltagarförteckning

1.

Rapport från det regionala ägarrådet samt från de delregionala ägarråden

Birgitta Johansson inledde med att hälsa alla välkomna till årets ägarforum och redogjorde därefter för det regionala ägarrådets aktiviteter under året. Viktiga frågor och aktiviteter har bland annat varit pris- och betalsystemet, jämställdhet, utvärdering av ägarråden, mål för de regionala resorna, regionstyrelsens uppdrag om Västtrafiks framtida struktur, broschyr om ägarråden, trafikförsörjningsplanen och verksamhetsplanen. Dessa frågor har diskuterats både på det regionala ägarrådets egna möten och på samrådsmötena med Västtrafik. Det finns även ett antal frågor som främst har diskuterats på samrådsmötena – resandeutveckling, årsredovisning, tåginköp, budget, Nordiska resekortet, SJ och Rikstrafiken.

I arbetet med att förändra Västtrafiks struktur genom att avveckla dotterbolagen har avstämningar gjorts med kommunförbunden/de delregionala ägarråden samt i en del fall med enskilda kommuner. Flera synpunkter som har förts fram handlar om att de delregionala ägarrådens roll är otydlig och att det är viktigt att belysa hur denna ska utvecklas när dotterbolagen försvinner. Utvärderingen som gjordes av ägarråden visade också att ägarrådets uppgifter är för otydliga och att det bör klargöras vilka roller och uppgifter de olika forumen har. Av dessa anledningar föreslog Birgitta Johansson att en politisk arbetsgrupp ska tillsättas för att belysa detta och förslaget vann bifall på mötet.

Representanter från de 4 delregionala ägarråden - Jan-Erik Wallin från Skaraborg, Björn Bergqvist från Sjuhärad, Leif Johansson från Göteborg och Lennart Björk från Fyrbodalen redovisade hur respektive ägarråd ser ut och årets aktiviteter. Ett stort antal frågor har berörts i de delregionala ägarråden – i många fall samma frågor som i det regionala ägarrådet - de viktigaste har främst varit pris- och betalsystemet och frågan om ägarrådets roll.

Anteckningar från alla ägarrådets möten finns på www.agarradet.se.

Presentation av utvärderingen av ägarråden

Linda Billberg presenterade den utvärdering som gjordes av ägarråden under 2005. Utvärderingen gjorde i enkätform och behandlade sekretariatet, ägarrådets sammansättning, uppgifter och arbetsformer samt dialogen mellan ägarråden och Västtrafik. Utöver en synpunkt på hur enkäten var utformad fanns det inga kommentarer till utvärderingen. Rapporten från utvärderingen finns på www.agarradet.se.

Organisationsfrågan – Västtrafiks framtida struktur

Bengt Säterskog beskrev den pågående processen med att avveckla Västtrafiks dotterbolag. Synpunkter har hämtats in från ett flertal av ägarna och ett gemensamt beslutsunderlag kommer att skickas ut inför slutligt beslut på bolagsstämman i maj 2006. Ett "körschema" för hur fusionen ska gå till inom bolaget visades också.

Diskussion och frågor

Frågan om kontakterna mellan ägarna och Västtrafik och de delregionala ägarrådets roll diskuterades igen. Det framhölls åter att ägarråden måste bli tydligare och bör ha en politisk bredd. Synpunkterna som framfördes kommer att tas med till den politiska arbetsgruppen som ska belysa de delregionala ägarrådets framtida roll.

Andra frågor som kom upp var:

- Kan processen förskjutas om fordringsägare har synpunkter på Västtrafiks fusion? Svar: ja, något.
- Finns det uppslutning för sammanslagningen? Bengt Säterskog tror inte att det kommer bli så många avvikande beslut hos ägarna så att fusionen inte röstas igenom på bolagsstämman.
- Behöver man besluta i kommunfullmäktige, Göteborg brukar inte instruera sina stämombud i KF? Det är upp till varje kommun var själva beslutet fattas.

2. Kollektivtrafik, arbetspendling och jämställdhet

Tora Friberg, Professor, Institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur, Linköpings Universitet

Tora Friberg belyste regionförstoring ur ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnors lokala arbetsmarknadsregioner är mindre än mäns. Boendemönster visar att familjer väljer att bo nära kvinnans arbetsplats. Fysisk närhet spelar roll särskilt för kvinnor. Dessutom jobbar kvinnor i högre grad deltid och det lönar sig inte då att pendla långt.

Resmönstret för män och kvinnor skiljer sig åt. Män reser längre sträckor och längre tid och gör fler tjänsteresor. Kvinnor reser generellt kortare, har ett mer spritt resande med fler typer av ärenden och reser kollektivt i högre grad än män. Trenden är dock att man reser längre till sitt arbete – både kvinnor och män.

Tora beskrev även olika typer av motstånd man möter när man arbetar med jämställdhetsfrågan och i viss mån missuppfattningar kring hur man kan arbeta med jämställdhet.

Resultat redovisades från studien Persontransporternas "vita fläckar" - Om arbetspendling med kollektivtrafik ur ett jämställdhetsperspektiv. Det empiriska materialet har hämtats från rese-

närer och busschaufförer i Östergötlands län. (Rapporten kommer att finnas tillgänglig i PDF-format på Ägarrådets hemsida fram till årsskiftet; www.agarradet.se) Viktiga slutsatser var att vid planering av kollektivtrafikåtgärder inte bara tänk infrastruktur och fordon, utan också se till beteende och lokaliseringsmönster. Man behöver också beakta hela resan – gångvägar och hållplatser ingår i den. Kollektivtrafikresan ses av många kvinnor som en viktig ”ställtid” mellan arbetet på jobbet och hemmet. Det förutsätter bl. a en bekväm sittplats med möjlighet till avslappning, lugn och ro. Trygghetsaspekten lyftes upp ur olika perspektiv som ett viktigt behov, att beakta både när det gäller. Även turtäthet, enkelhet, byten som fungerar osv, nämndes som viktiga förbättringsområden.

I studien ingick även intervjuer med bussförare om kvinnligt och manligt. Män förutsätts kunna teknik och kvinnor förutsätts inte kunna teknik vilket också präglar bussförarutbildningen. Kvinnor kör ofta mjukare och bryr sig mer om servicedelen i yrket gentemot passage-rarna. Både kvinnor och män som intervjuades tyckte generellt att kvinnor körde bättre.

Diskussion.

Soili Brunberg tog upp frågan om priser på korta och långa resor. Kvinnor reser mer korta sträckor och män långa. Hur påverkar priset på långa och korta resor jämställdheten? Tora menade att detta är en relevant aspekt.

Leif Blomqvist undrade om det finns någon studie där man jämför kön/lön/arbete – dvs hur lönen för ett likartat arbete kan påverkas i ett regionförstoringsperspektiv och beroende på kön? Tora svarar att hon inte känner till någon studie om detta men att sådan kunskap skulle vara intressant att inhämta. Eventuellt mindre påverkan i offentlig sektor. En lärare tjänar ungefär lika mycket var han/hon än befinner sig.

3. Västtrafik informerar

Leif Blomqvist, Styrelseordförande för Västtrafik, introducerade Västtrafiks punkt genom att berätta om de viktigaste frågorna som styrelsen har arbetat med under det gångna året. Pris- och betalsystemet har varit en stor fråga. Det har även varit mycket arbete kring optionen med SJ. Man har även följt resandeutvecklingen. Det långväga resandet ökar mer med än det kortväga. En ny process för trafikförsörjningsplanarbetet har introducerats vilket har lett till en diskussion om roller som har sin utgångspunkt i aktieägaravtalet. I alla regionala förbindelser finns mer än en aktör inblandad.

Håkan Bergqvist, VD för Västtrafik redogjorde för pris- och betalsystemets grundprinciper, de senaste förändringarna samt tidplanen för introduktionen av det nya systemet. Från mars 2006 kommer periodkortet att börja säljas och från november 2006 introduceras check-in/check-ut. Diskussionen fortsätter kring eventuella högskolerabatter.

Jan Efraimsson, Västtrafik, redogjorde för exempel om kollektivtrafikens samhällsnytta för en enskild kommun. Exemplet var Mölndals kommun. Genom att värdera ett fåtal faktorer; miljövinster, trafiksäkerhet och uteblivna kostnader för parkeringsytor är kollektivtrafiken samhällsekonomiskt försvarbar. Om hänsyn tas till ytterligare faktorer kan slutsatsen dras att kollektivtrafiken är klart samhällsnyttig för Mölndals kommun.

Ville Mark, Marknad och kommunikation Västtrafik, berättade om hur man arbetar med marknadsföring och framförallt då den stora höstkampanjen som har påbörjats. Västtrafik tror att det är realistiskt att arbeta mot en fördubbling av resandet med kollektivtrafiken. Enligt studier utgör 40% av bilresandet slentrianmässigt bilanvändande. Här finns en stor potential att locka kunder. I den stora höstkampanjen vill Västtrafik berätta om förbättringar man gjort de senaste åren. I kampanjen igår också direktreklam till områden där man ser en potential att utveckla resandet utifrån den trafik man har idag. Vilket utbud man erbjuder är den viktigaste förklaringen till resandeutvecklingen. Därför satsar man i kampanjen där det finns ett relativt bra utbud. Det är värt mycket att satsa på nya resenärer. Av de som provar på kollektivtrafiken fortsätter en betydande andel resa kollektivt och stannar ofta som kund i ca tio år. Det är därför viktigt att satsa på att få in nya resenärer. För en kampanj såsom den nuvarande räknar man med att får tillbaka pengarna i form av ökade biljettintäkter redan efter ett år.

Göteborg 1/12 - 2005

Linda Billberg, Ulrika Bokeberg

Justeras

Birgitta Johansson